

'Een lichtzinnig
fabrieksmeisje'

Op het nachtkastje in het bejaardentehuis waar mijn moeder sinds enkele jaren verblijft, staat een foto met daarop drie vrouwen. Ze kijken in de lens en rond hun mondhoeken speelt een flauwe glimlach. Het meisje met de grote strik in het haar is mijn moeder, Monique. Ze was net zes jaar geworden. De foto werd wellicht genomen op haar eerste communie, in april 1940. Links naast Monique staat Rachel, haar moeder. Rechts op de foto staat Irma, mijn overgrootmoeder en de schoonmoeder van Rachel. Een maand later, op 10 mei 1940, zal de Duitse Wehrmacht België binnenvallen. Irma, Rachel en Monique zullen in de maalstroom van de Tweede Wereldoorlog meegezogen worden door Gaston Delbeke – een aan de drank verslaafde vader, een agressieve echtgenoot, een zoon die als een ongeleid projectiel door het leven zou razen. Geen van de drie vrouwen op de foto zou zonder kleerscheuren uit de oorlog komen.

IRMA DE PUE

Mijn overgrootmoeder Irma De Pue werd in 1890 geboren en was de oudste dochter in een gezin met zeven kinderen. Van de drie jongens stierven er twee kort na hun geboorte. Irma groeide samen met haar zussen Hortence, Germaine, Josephine en haar broer Gustaaf op in de Kiekenstraat. De straat maakte deel uit van de Brugse Poort, een dichtbevolkte arbeiderswijk in het noordelijke deel van de Gentse stadstrand, een wijk die omringd werd door textiel fabrieken. Eind negentiende eeuw vormden de Gentse arbeiderswijken een zo goed als gesloten gordel rond de stad. Gent werd door bezoekers en door zijn eigen inwoners als een grauwe vlek 'met gierige straten, enge vensters en deuren en met overal een lusteloze zakelijkheid' omschreven. Gent was in de eerste plaats een stad van fabrieksarbeiders, 'een stad met schoorstenen als torens'.

Vader De Pue was metsersbaas, en zijn vijf kinderen gingen al op jonge leeftijd in de nabijgelegen textiel fabrieken werken. Er was in Gent keuze voorhanden, want het 'Manchester van Europa', werd overheerst door de textielindustrie. Wie als arbeidersdochter 'geluk' had, werkte in de fabriek als haspelaar, waarbij het vlagaren van de spoelen werd afgewonden. Wie brute pech had, kwam aan de 'natte continu's' terecht, waar vrouwen en meisjes aan machines stonden die zonder onderbreken vlagaren sponnen nadat de draden door kokend water waren geleid. De arbeidsters stonden

voortdurend tot hun enkels in het water en ademden de stinkende dampen van het kokende water in. De Gentse socialistische voorman Edward Anseele noemde de textiel fabrieken zonder meer 'de Hel'.

In 1910 telde Gent meer dan vijfduizend fabrieken, bedrijfjes en ateliers. Elke ochtend om 7 uur bliezen fabrieken zoals De Lys, de Gantoise, Beernaerts, Union Cotonnière, Nouvelle Orléans of de Galveston hun stoomfluit en sirene, het teken voor duizenden fabrieksarbeiders om op hun klompen naar de grote ingangspoorten van de fabrieken te stappen. De as van de stoommachines werd door diezelfde fabrieken op de Neermeerskaai gestort, waar tientallen kinderen en volwassenen er dagelijks naar 'schrebielden' zochten, de sintels die als brandstof voor kachels werden gebruikt.

In een stad als Gent, die net na de Eerste Wereldoorlog amper 168.000 inwoners telde en die tot aan de Tweede Wereldoorlog geen significante bevolkingsgroei zou kennen, werkte meer dan de helft van de actieve bevolking als arbeider. Hoewel de Gentse textielindustrie na de Eerste Wereldoorlog over haar hoogtepunt heen was, onder andere door het goedkope vlas dat vanuit Rusland ingevoerd werd, zou tot in 1939 een op de vier inwoners in een fabriek werken.

Irma groeide samen met haar zussen en broer in armoedige omstandigheden op. Het was elke maand een kunst om de eindjes aan elkaar te knopen. Josephine, de jongste dochter van het gezin, vertelde aan haar kleindochter dat als er thuis feest werd gevierd, moeder De Pue steevast spek met aardappelen en ajuinsaus op tafel zette. Het spek ging onveranderlijk naar de vader, want hij was de grootste kostwinner. De kinderen mochten de overgebleven aardappelen en de ajuinsaus onder hun vijven verdelen. Josephine voegde er nochtans aan toe dat de armoedige omstandigheden waarin zij met haar broer en zusjes aan de Brugse Poort opgroeide hen niet belette om plezier te maken. Ondanks de grauweheid van de talloze arbeiderswijken en beluiken aan de Brugse Poort was er een grote verbondenheid onder de buurtbewoners. De kinderen speelden op straat en op warme avonden zat iedereen buiten, en dat was zeker niet anders in de straten rondom de Kiekenstraat. Irma en Josephine, de oudste en de jongste kinderen van het gezin De Pue werden hechte

vriendinnen en zouden, ondanks hun leeftijdsverschil van twintig jaar tot na de Tweede Wereldoorlog voortdurend samen optrekken.

De dichtbevolkte arbeiderswijken rond de stad ondergingen samen met de Gentse binnenstad vanaf 1860 een ingrijpende sanering waarbij onder andere een nieuwe stadswijk aan het Sint-Pietersstation werd gebouwd. Gent wilde een grootstad worden en zijn grijze en grauwe uitzicht vernieuwen. Toen de stad Luik in 1905 een Wereldtentoonstelling organiseerde, bleek dat het signaal voor de Gentse stadsindustriëlen die zich rond de metaalfabrikant Gustaaf Carels verzameld hadden om de 'hoofdstad van Vlaanderen' op de wereldkaart zetten. 'De wereld- en internationale tentoonstelling van Gent 1913 moet en zal voor Gent het sein wezen van een nieuw tijdperk van voorspoed, grootheid en nationale luister (...) die in al de werelddelen de faam van Gent zal verkondigen!' schreef Karel Lybaert in het eerste nummer van *Gand-Exposition*, het tijdschrift dat vanaf 1910 de Gentse Wereldexpo promootte. De liberale burgemeester Emile Braun versnelde de restauratie van de stadskern. Het Sint-Pietersnieuwsstation, de Koninklijke Schouwburg aan het Sint-Baafsplein en het postgebouw op de Korenmarkt werden in een ijtempo afgewerkt. Het stadscentrum werd gerestaureerd en vernieuwd, waarbij architecturale vernieuwing ingeruild werd voor een neogotische esthetiek. Gent moest en zou de mooiste middeleeuwse stad van Europa worden. Dat daarvoor de geschiedenis geweld werd aangedaan, was voor de in hoofdzaak Franstalige Gentse industriëlen een bijkomstige zaak. De Graslei werd gerenoveerd en de Sint-Michielsbrug werd heraangelegd en opgehoogd, zodat toeristen een nagenoeg perfect uitzicht kregen op de drie torens van de Gentse binnenstad. De vaak verkrotte huizenblokken rond en tegen het Gravensteen, het Belfort, de Lakenhal, de Sint-Niklaaskerk en de Sint-Baafskerk werden afgebroken en hun bewoners werden naar de stadsrand gedreven. Tot slot zorgde de tramlijn naar het nieuwe Sint-Pietersstation ervoor dat de Veldstraat, de Kortrijkse Poortstraat en de Nederkouter de belangrijkste winkelstraten van de stad vormden. Toen het hoofdpersonage van Hugo Claus, Louis Seynaeve, in *Het verdriet van België* kort na de Tweede Wereldoorlog Gent bezocht en er met zijn oom langs de Gras- en Korenlei wandelde, vergaapte hij zich aan de 'barokke sierlijkheid': 'Een droom! De Middeleeuwen zelf!' De oom bracht zijn neef met de voeten weer op de grond: 'Kinkeltje (...). Dat is daar zomaar bij mekaar gesmeten, alle stijlen dooreen, voor de

Wereldtentoonstelling begin van deze eeuw, voor toeristen die van toeten noch blazen weten lijk gij.'

Het was vooral de Gentse Franstalige bourgeoisie die achter het idee van een Gentse Wereldtentoonstelling zat en die Frankrijk aanspoorde om deel te nemen in een poging om de Vlaamse ontvoogdingsstrijd en de vernederlandsing van de Gentse universiteit af te remmen. De oproep viel niet in dovemansoren: van de meer dan veertienduizend buitenlandse exposanten kwamen er meer dan tienduizend uit Frankrijk, meer dan twee keer zoveel als uit België. Die nadrukkelijke Franse aanwezigheid verhitte de gemoederen in flamingante middens en het was geen toeval dat het idee van het federalisme in die periode voor het eerst in Gentse studentenkringen opdook.

In 1909 was de negentienjarige Irma ondertussen verliefd geworden op Karel Delbeke, een jonge kleermaker die voor zijn eigen rekening werkte en in een beluik in de Koolsteeg woonde. Karel en Irma trouwden in oktober 1910 en trokken bij de ouders van Irma in de Kiekenstraat in. Twee en een half jaar later, op 25 februari 1913, werd hun zoon en enige kind, Gaston geboren.

WERELDTENTOONSTELLING

De Gentse Wereldtentoonstelling opende twee maanden na de geboorte van Gaston haar deuren. Of Gaston en zijn ouders veel van de Wereldtentoonstelling hebben meegemaakt, lijkt me onwaarschijnlijk. De expositie werd tot aan de sluiting in november 1913 een societygebeuren voor de Belgische adel en de hoge burgerij. Soms kreeg de 'gewone man' een kans om een glimp van die 'nieuwe wereld in wording' op te vangen. Trekpleister was het Citadelpark, waar zich naast de kermisattracties ook een 'Senegalees en Filippijns dorp' bevond, een soort opvoedkundig *tableau vivant* waar meer dan honderd Senegalezen dagelijks hun leefgewoonten aan de bezoekers toonden en 's avonds dansen opvoerden. De tentoonstelling in Gent was groter dan de Brusselse Wereldtentoonstelling in 1910, maar in de eerste maanden bleef de verwachte volkstoeloop uit. Niet alleen het slechte weer speelde een rol. Gent werd door buitenlandse bezoekers nog altijd als een tweederangstad beschouwd. Het feit dat

de werken aan de tentoonstelling bij de opening niet afgerond waren geraakt, maakte dat de Gentse Wereldexpositie, die uiteindelijk toch op meer dan 9 miljoen bezoekers zou afklokken, nooit een écht legendarische status kreeg.

DE OORLOGSDREIGING

De Duitse oorlogsdreiging nam intussen toe. Op 1 augustus 1914 verklaarde Duitsland de oorlog aan Rusland. Het politieke sneeuwbaaleffect maakte dat het conflict in een Wereldoorlog escaleerde. Op 4 augustus, negen maanden na de sluiting van de Wereldtentoonstelling viel het Duitse leger België binnen. Twee weken later werd Brussel ingenomen. Gent werd overspoeld door duizenden vluchtelingen die een tijdelijk onderkomen vonden in het Feestpaleis in het Citadelpark. Virginie Loveling noteerde in haar dagboek: '(...) daar staat het theater, waar verleden herfst de Koning en de Koningin zaten, omringd van de ministers, de gouverneurs, de goudschitterende generaals, en daar beneden de mooi-getooide dames en heeren in gala, met den vreugdelach op het gelaat, luisterend naar de redevoeringen, vol geestdrift bij het sluiten van de wereldtentoonstelling... Nu zitten op dat verhoog duizenden hongerigen, die nog moeten gespijsd worden.' Op 12 oktober marcheerden de Duitse troepen door het centrum van Gent. De dag nadien wapperde de Duitse vlag aan het Gentse stadhuis, en dat bleef zo voor de volgende vier jaren. Gent werd de hoofdstad – een *Etappenhauptstadt* – en draaischijf van het zogenaamde Etappengebied IV, dat grote delen van Oost- en West-Vlaanderen, en een deel van Henegouwen en Luxemburg omvatte. De stad werd een gemilitariseerde garnizoensstad waarbij de Duitse bezetter alle openbare en private gebouwen inpalmde om er de bezettingstroepen, rekruten en gewonden onder te brengen. Gent werd gedurende de hele oorlog een ideale rustplek voor frontsoldaten en gewonden.

Vanuit het Sint-Pietersstation vervoerde men militair materieel en soldaten naar het front, het *Operationsgebiet*, en omgekeerd ontving men er de gewonden die in de hospitalen van de stad werden verzorgd. De Duitse Kommandatur nam haar intrek in het hotel Falligan op de Kouter. Kapitein-commandant Georg Von Wick, de *Etappenkommandant* die er prat op ging om maar één uur per dag te werken, voerde een hard bewind.

Gentenaars mochten zonder de nodig documenten hun stad niet verlaten en niet-Gentenaars konden zonder vervoersbewijs de stad niet in. Toen de Brusselaar Robert Lamberty in december 1917 in Gent aankwam, trof hij een 'pikdonkere onbekende stad, [...] een zwarte kuil' aan. Gent betekende voor hem 'de duisternis... [en]... de koude.' Alle briefwisseling werd door de Duitse censuur vooraf gelezen. Cafés en straatnamen kregen Duitse namen. Vanaf 1916 werden eerst werklozen en daarna alle Belgische mannen opgeëist om verplicht in Duitsland te gaan werken. In Gent alleen werden er 14.875 mannen naar Duitsland gedeporteerd. Meer dan driehonderd Gentenaars keerden nooit meer levend terug.

Door een gebrek aan grondstoffen sloten de textiel fabrieken hun deuren. Van de ruim twintigduizend textielarbeiders die in 1914 in Gent aan de slag waren, werden duizenden werkloos. Van de ene dag op de andere vielen hele gezinnen zonder inkomen. Arbeiders die voor de oorlog gemiddeld zestig uur per week werkten, konden in 1915 nog amper zestien uur per week aan de slag blijven. Begin 1916 telde Gent 38.000 werklozen. Het stadsbestuur besloot grote openbare werken, zoals de aanleg en herstelling van wegen en de graafwerken van het Middendok in de haven, te starten om de werkloosheid in te dammen, maar dat belette niet dat de werkloosheid bleef toenemen. Ook de honger nam toe. Het Belgische leger had intussen alle gezinshoofden opgeroepen. Tegen 10 augustus 1914 hadden zich in Oost-Vlaanderen meer dan vijfduizend vrijwilligers gemeld, onder wie ook mijn overgrootvader. Karel Delbeke werd in de Gentse Leopoldskazerne bij het 2de Linieregiment ingedeeld. Het regiment dat in Gent garnizoen hield, werd later ont dubbeld om zo het 22ste linieregiment tot stand te brengen. De twee regimenten werden versterkt door een groep artillerie en naar Tienen gezonden om er achter de Getevallei stelling te nemen. De eerste gevechten voor beide regimenten barstten los op 18 augustus 1914, waarbij de terugtocht van het leger gedekt werd. Het was een ongelijke strijd. Het 22ste linieregiment telde 2223 soldaten tegenover ruim 16.000 Duitse manschappen. In 1916 werd mijn overgrootvader zwaargewond met een hospitaalschip vanuit Calais naar Engeland overgevoerd om er in een van de Engelse veldhospitalen te worden verzorgd. Na een lange revalidatie ging hij aan de slag bij de troepen van het Rode Kruis, maar het duurde tot het einde van de oorlog voor hij naar Gent kon terugkeren.

De hongersnood en het gebrek aan levensmiddelen zorgde tijdens de oorlogsjaren voor woekerprijzen op de zwarte markt. Alles werd op de bon gezet. Een kilo koffie steeg van 60 centiemmen naar 85 frank en de prijs voor tabak vervierhonderdvoudigde. In 1916 leefde een derde van de Gentse bevolking van de voedselhulp die in zogenaamde 'Amerikaanse winkels' verkocht werd. Adrienne Mahy, de jongste dochter uit een Gents fabrikantengezin schreef in de lente van 1916 over de strenge vleesrantsoenering waarbij aan een gezin van zes personen een halve kilo vlees voor een hele week toebedeeld werd. Gentenaars deden al het mogelijke om aan voedsel te geraken. Velen overleefden op aardappelen of op brood dat als pap aan het mes bleef plakken. Stadstuinen werden kleine aardappelvelden. Josephine, de tante van Gaston, vertelde hoe ze met het hele gezin aardappelen ging stelen in de nabijgelegen akkers, maar door de politie aangehouden werd. 'Maar het bleef nog plezant, want we zongen de hele tijd dat we opgesloten zaten, vatte ze de diefstal samen. De voortdurende honger, de ellende en de winterse kou bleef aan de bevolking knagen. Begin 1917 ontdekte de Gentse politie een aantal hondenslachterijen. Het gemeentebestuur stelde nadien een reglement op waarop de dieren pas na controle door een veearts afgemaakt mochten worden. Huizen waar hondenvlees verkocht werd, dienden een bordje met 'hondenbeenhouwerij' op te hangen. De student Marcel Dewulf ging regelmatig eten in een eethuisje in de buurt van de Sint-Niklaaskerk aan de Korenmarkt waar men tot zijn verbazing volop stoverij serveerde. Tot hij op een avond een man met twee straathonden aan de lijn langs een zijpoortje het etablissement zag binnensluipen.

Gent was voor de frontsoldaten niet alleen een plek om te revalideren, het telde ook ontelbare bordelen. Tijdens de oorlog tierde de prostitutie welig. De scherpe controle van de Duitse bezetter die een heilige schrik had voor de verspreiding van geslachtsziekten onder de soldaten, kon niet verhinderen dat duizenden vrouwen in het Instituut Lousbergs belandden, waar ze opgesloten en verzorgd werden. Soldaten die in Gent van bil wilden, konden naast de Kouter, de Brabantdam, de Vlaanderenstraat en de buurt van het Zuidstation ook terecht in de kleine zijstraatjes en steegjes aan de Veldstraat, de Vogelmarkt of de Vrijdagmarkt. Soldaten stonden er achter afsluitingen aan te schuiven. Een wachtpost zorgde voor orde en rust waarbij iedereen netjes zijn beurt afwachtte.

Met haar echtgenoot aan het front diende Irma in het onderhoud van haar pasgeboren zoon Gaston te voorzien. Kort na het vertrek van haar man, Karel, ging ze als meid in een café bij Emiel Hallaert werken, want het soldatengeld dat ze elke maand ontving, was niet genoeg om van te leven. Veel andere keuzes had ze niet – met de torenhoge werkloosheid bleven armoede of prostitutie het enige alternatief. Emiel Hallaert en zijn vrouw Marie baatten een café chantant uit aan de Vrijdagmarkt 13. Emiel, een katoenspinner die in 1889 in Sint-Amandsberg geboren werd in een gezin met acht kinderen was in 1911 met klermaakster Marie Pinnoy getrouwd. Emiel en Marie zouden na hun huwelijk van zingen hun beroep maken (hun latere echtscheidingsakte vermeldde 'kunstzanger' en 'zangster' (sic) als beroep) en openden in 1914 hun etablissement.

Café chantants – pejoratief 'tingeltangels' genoemd – waren zangcafés die ontstonden na de Franse Revolutie van 1789. In de negentiende eeuw waaide de zangmode naar Vlaanderen over. In 1827 werd een eerste café chantant in Gent geopend waar rondtrekkende marktzangers zongen die niet langer welkom waren op markten. Rond de eeuwwisseling telde Gent 28 café chantants en dat steeg naar een absoluut hoogtepunt met 75 café chantants. Het écht eerste café chantant kwam er met de Sodaliteit dat in 1852 op de Korte Meer werd geopend. Later kwamen er nog bekende café chantants bij als Het Gouden Mandeké en Klein Oudenaarde op de Oude Beestenmarkt, Café Den Duytsch op het Sint-Jacobs, café chantant Rotterdam op de Korenmarkt en het Volkshuis van Henri Van Daele op de Vrijdagmarkt. Een toegangsticket kostte 20 centiemmen. Bijna overal stond er een piano opgesteld. De inrichting was in alle Vlaamse café chantants uniform en heel sober: 'Tafels, stoelen en banken waren ofwel met goedkope vernis bestreken, ofwel wit geschrobd. Op een klein verhoog, ergens in de hoek van het lokaal opgetimmerd, soms gewoon enkele planken op houten vaten, kwamen de zangers', zo vertelde de Antwerpse café chantant uitbater, Karel 'De Scheve' Goedemé.

Rondtrekkende Gentse zangers met klinkende namen als Jan de Klake, Jean Pataat, Jan De Knot, Cyriel De Muilentrekker of nog Bob Den Ienoarme trokken van café tot café met onder hun (ene) arm een liedjesbundel met teksten die zowel komisch als politiek geïnspireerd waren. Dikwijls werden lokale wantoestanden en armoede aangeklaagd, maar ook moorden en ongelukkige liefdes vormden het onderwerp van hun

liederen. De teksten waren eenvoudig, zodat het publiek onmiddellijk kon begrijpen waar het liedje om draaide. De zanger koos dikwijls een bestaande melodie die iedereen kon meezingen en waar een andere tekst op werd gecomponeerd zodat (soms met grote moeite) het rijm behouden bleef. Gevoelige passages werden extra in de verf gezet. Soms werd er al eens in het Frans gezongen om de Franstalige bourgeoisie te jennen. Had de gelegenheidszanger een mindere dag, dan repliceerden de toehoorders waarbij ze hun afkeuring lieten blijken. In de latere uren brachten de artiesten, op vraag van het publiek, de zogenaamde vetjes of gewaagde en erotische liedjes, waarin dubbelzinnigheid troef was, zoals in 'De Biecht' van Karel Waeri: 'k was met Guste aan 't wand'len, om van de liefde in 't veld te gaan hand'len, 't was in den avond en buiten de stad, wij zetten ons plat op ons gat, hij speelde met mijn klein porte-monnaïtje (...) en ik ach God wat groote schand, 'k zat met zijn drinkgeld in mijn hand.'

Vanaf 1920 verloor het café chantant, door de opkomst van de bioscoop, de radio en de grammofoonplaat, aan populariteit. Het laatste café chantant in Gent, het Wit Paard, sloot in 1961 de deuren. De Gentse volkszanger Walter De Buck zou de café-chantanttraditie in de jaren zestig en zeventig nieuw leven in blazen – en kocht onder andere bij Emiel Hallaert de grote collectie aan liederenbundels op, of 'vliegende bloatjes' die hij tot dan in zijn kelder had bewaard. In 1971 maakte De Buck van 't Vliegerke', een nummer van Karel Waeri, opnieuw een klassieker.

De man van Irma, Karel keerde eind november 1918, kort na de wapenstilstand, terug naar huis. Irma, die tijdens de oorlog in het café chantant was blijven werken, werd in die jaren verliefd op Emiel. Hun liefde was een coup de foudre en zowel Irma als Emiel wilden scheiden. Nu waren echtscheidingen in het begin van de twintigste eeuw eerder uitzonderlijk. Voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werd een burgerlijke echtscheiding niet aanvaard. Het Belgische Burgerlijke Wetboek voorzag de mogelijkheid om te scheiden, maar koppelde er enorm gecompliceerde voorwaarden aan vast, waarbij het vooral voor vrouwen heel moeilijk was om te scheiden. De artikelen in het Burgerlijk Wetboek bepaalden dat een vrouw jonger dan 21 jaar of ouder dan 45 jaar, of een man jonger dan 21 jaar geen aanvraag op grond van echtscheiding in onderlinge toestemming kon indienen. Die vraag werd ook afgewezen indien de ouders of een andere levende bloedverwant in opgaande linie niet instemde met de

echtscheiding. Echtscheidingen met wederzijdse toestemming waren in die periode in de minderheid: van de meer dan drieduizend echtscheidingen die in 1921 uitgesproken werden, waren er maar 123 scheidingen met onderlinge toestemming. Maar Irma en Emiel waren tot over hun oren verliefd op elkaar en zetten hun beslissing door.

Emiel en zijn vrouw Marie scheidden in januari 1921, Irma en Karel het jaar daarna. Marie Pinnoy bleef in de amusementswereld. Ze hertrouwde in 1922 met Paul (Polydoor) Simon en trad later samen met hem op in De Stad Antwerpen aan de Oude Beestenmarkt. In 1934 namen ze het rondreizende circus Simon van de vader van Paul over. Karel hertrouwde in 1923 met de fabrieksarbeidster Palmyra Blauwaert en verhuisde naar de Groendreef 123. Hij verbrak alle contact met Irma en zijn zoon Gaston. Irma trok na haar scheiding in bij haar grootmoeder en hertrouwde in 1922 met Emiel Hallaert. De scheiding betekende het (tijdelijke) einde van hun café chantant.

DE NIEUWE BURGERIJ

Na hun huwelijk verhuisden Emiel, Irma en de kleine Gaston naar het naburige Mariakerke, om er in de Groenestaakstraat een lusthof – de vroegere benaming voor een café of brasserie met een grote tuin – te openen. Tegen alle verwachtingen in liep de zaak niet goed, en in 1924 keerde het koppel terug naar hun café aan de Vrijdagmarkt, dat intussen uitgebaat werd door de broer van Emiel. Maar Emiel had uitbreidingsplannen en in 1925 nam hij een groothandel in koloniale waren over, die op de net aangelegde Rooigemlaan lag. Het betekende een economisch keerpunt voor de familie.

Gaston werd op zijn vijfde naar school in de Onze-Lieve-Vrouw-Visitatie in de Onderstraat gestuurd, dat in de volksmond 'het pensioaat der Zusterkens' werd genoemd. Twee jaar later verhuisde hij naar de lagere hoofdschool van het Begijnhof. Hij bleef er tot in 1928 les volgen en groeide op tot een kleine maar struise vijftienjarige jongen met een neiging tot overgewicht. Datzelfde jaar volgde Gaston een opleiding tot automechanicien in de autoschool in de Karel Mirystraat. Hij combineerde